

responsabilitats polítiques van comportar a les seves famílies la pèrdua de tots (o bona part) els seus béns. Una mena de *damnatio post mortem*, una voluntat d'arrancar de soca-rel el record d'una generació de polítics catalans que havien lluitat pels ideals de la República, Democràcia i Catalunya. El llibre de Soldevila constitueix un bon exercici de memòria his-

tòrica, tot restituint la figura de l'alcalde Puigredon afusellat pel franquisme, així com de tota una generació de polítics catalans que perderen la guerra i també, durant dècades, la batalla de la memòria.

Josep GELONCH SOLÉ
Universitat de Lleida

Carles Porta

El club dels perfectes

Barcelona, Edicions La Campana, 2010

Cinc anys després de publicar *Tor*, una de les sorpreses més gratificants de la literatura catalana dels darrers anys, traduïda a diverses llengües i amb fonamentades esperances que algun dia pugui convertir-se en un film o, si més no, en sèrie televisiva, Carles Porta (Vila-sana, 1963) ens ha lliurat la seua segona novel·la, *El club dels perfectes*. L'èxit de crítica i vendes de *Tor*, imprevisit i merescudíssim, ha suposat una empena immillorable per continuar una carrera literària iniciada de manera tardana. Alhora, però, ha comportat l'exigència d'haver d'estar a l'altura d'un llistó situat a molta altura. No és cap secret que ja fa uns anys que Carles Porta està treballant en una novel·la sobre l'assassinat de l'alcalde del poblet aragonès de Fago i la personalitat del seu probable assassí, Santiago Mainar. El punts de contacte amb la història de *Tor* semblen evidents. Entremig d'aquestes dues històries de temàtica sòrdida, de criminalitat primària i de ruralisme muntanyenc, *El club dels perfectes* és un oasi de placidesa. El descans del guerrer abans d'abatré's sobre una nova presa de més envergadura.

La novel·la sorgeix del dietari que Carles Porta va escriure arran d'una estada durant una setmana a Sant Feliu de Guíxols en companyia d'un tiet seu en un *curhotel*, una mena de balneari on el relax es combina amb diversos tractaments terapèutics. Més tard li dóna la forma de novel·la i, a finals de 2010, guanya el Premi Pere Quart d'Humor i Sàtira després de dos anys en què el concurs no havia tingut cap guanyador. Cosa gens estranya en un premi que, probablement, és el que durant més edicions ha considerat que no hi havia prou qualitat en les obres presentades. En 24 edicions l'han deixat desert sis vegades. Sembla evident que treballar amb una matèria tan voluble i subjectiva com l'humor o la mateixa ironia, potser més sòlida, no és una feina gaire fàcil.

Al llarg de la història de la literatura, els balnearis i, sobretot, els sanatoris han estat els llocs ideals per desplegar històries melancòliques o decadents. Els escriptors hi han trobat un microespai (també un microclima) propici a les suavitats de la tortura intel·lectual elegant. La literatura és plena típics passant-hi els seus últims dies enmig d'un clima intel·lectual exigent. En aquest sentit Carles Porta capgira el tòpic i aprofita l'espai tancat del *curhotel* per omplir-lo de situacions amables en què els personatges despleguen el seu caràcter, sovint bonhomios, tot i que algunes vegades és tocat per l'agror que li proporciona un dejuni massa llarg.

Com a *Tor*, Carles Porta és un personatge més de la història. Si allí s'enfrontava, de vegades amb por, d'altres amb valentia inconscient, a una colla de personatges singulars i temibles, a *El club dels perfectes*, els Palanques, Sanses, Lázaros i companyia es converteixen en senyores, senyorasses, i alguna senyoreta, que no li portaran ni de bon tros la multitud de maldecaps de què eren capaços els pallaresos i andorrans. Ara som a la vora del mar, ran d'un Mediterrani benigne, en sales límpides amb rajoles de colors relaxants, ben lluny de les punxegudes i misterioses muntanyes pirinenques. A més, Carles Porta, que també escriu la història en primera persona, intenta no intervenir gaire en el seguit de petits esdeveniments que van succeint-se al llarg de la novel·la. Pretén ser l'ull que observa un món ple de personatges peculiars mentre van actuant al seu voltant. Però hauríem de preguntar-nos si els personatges de la novel·la posseeixen l'envergadura per donar prou solidesa a una història que no va gaire més enllà de la descripció de la suau monotonia d'una setmana de finals d'hivern en un balneari. A part de Carles Porta, el personatge principal de la novel·la és son tiet Josep Maria, un home de 112 quilos que

s'aboca alegrement a un dejuni tan rigorós com inútil perquè és conscient que tant bon punt serà de nou a casa el greix tornarà als racons que havia abandonat temporalment. És l'oncle, veterà ja en aquestes estades balsàmiques, l'únic que trencarà la monotonia de les relacions amb un parell d'equívocs que no revelarem al lector. A part d'això, les seves sortides, sempre amb una punta de malícia, ajuden a presentar-nos-el com a personatge jocós, vital i enjogassat.

Els altres personatges aporten poca cosa a la història. Pepita, una senyora de 76 anys, la rèplica femenina del tiet, es passa més de la meitat de les seves aparicions explicant acudits. I Lisi, Lisistrata, la seva acompanyant, és un ésser esmoreït, molt poqueta cosa. També hi ha un parell de germanes intentant deixar de fumar per complaure el seu pare agonitzant que provoquen una situació més propera del melodrama burgès que no pas de la comèdia vovilesca.

A més d'aquests personatges, la novel·la és un mostrar d'una colla de tractaments corporals dels quals l'aficionat a massatges, banys d'algues, dutxes escoceses i d'altres, en pot treure informació de cara a les seves properes vacances. Carles Porta els aprofita per mostrar-nos aquest món a mig camí entre l'estètica i la medicina des d'una òptica del principiant que, de cop i volta, es troba davant d'un munt de sorpreses que l'enlluernen, el fascinen i, en alguns casos, l'exciten. La hidroteràpia de còlon,

descrita amb detall minuciós, es converteix en un dels episodis en què l'humor i l'escatologia es fonen d'una manera tal que ha de considerar el lector quin dels dos pesa més.

Carles Porta prové del món del periodisme i sap quin pa s'hi dona per tal de fer arribar el missatge al lector de la manera més clara possible. D'aquí que eviti tant la floritura i, es decanti per la frase curta, seca, lliure d'ornaments, propera a la llengua parlada. Per altra banda, sovinteja el recurs d'utilitzar renecs per tal d'aconseguir un determinat efecte humorístic i apropar-se més a la naturalitat del llenguatge col·loquial.

El club dels perfectes –la ironia del títol és evident ja que tots els personatges, si n'exceptuem alguna massatgista, són individus en temporada baixa corporal que ni tan sols aspiren a la bellesa, sinó a poder suportar de manera més acceptable el seu cos– serà, dins la trajectòria literària de Carles Porta, una obra menor, un *divertimento* que li haurà permès guanyar un dels premis més difícils del panorama literari català, però que no tinc cap dubte que lluirà com una estrella menor entre la immensitat de *Tor* i la presumible grandesa del llibre sobre Fago. Un tossal de pendent suau entre dues grans muntanyes, si m'és permesa, encara, una altra metàfora.

Bernat HUGUET
Institut La Serra. Mollerussa

Francesc Pascual

La raó trobada

Lleida, Pagès editors, 2010

Llegint Francesc Pascual (Castellnou de Seana, 1934) és gairebé inevitable pensar en la narrativa modernista catalana de finals del segle XIX i principis del XX, en escriptors com Raimon Casellas, Víctor Català, Josep Pous i Pagès. O fins i tot, com és el cas de *La raó trobada*, en Narcís Oller, ja que en les dues novel·les trobem la descripció de dos casos, ben diferents, això sí, de malaltia mental.

Igual que en els narradors modernistes, en Pascual hi ha, per una banda, la tendència a les escenes truculentes, d'una violència aspra que sorgeix

inesperadament, però de manera ineluctable; per l'altra, la impossibilitat dels personatges, a pesar de la seva capacitat de lluita, d'aconseguir de superar les adversitats. Una narrativa que es caracteritza, també, per un pessimisme persistent en què, si les coses poden empitjorar, empitjoren, i en què els daltabaixos tenen un aire de tragèdia grega difícil de veure en la narrativa urbana actual, més continguda dramàticament. D'altra banda, costaria de trobar avui dia una novel·la més o menys contemporània amb una presència del clergat tan important, cosa